

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 173/2013-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. apríla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť E. K., T., zastúpeného advokátom JUDr. K. S., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23 CoP 76/2011 z 23. januára 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. apríla 2012 doručená sťažnosť E. K., T. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 23 CoP 76/2011 z 23. januára 2012.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi bola rozsudkom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 27 C/94/2006 z 19. marca 2009 uložená povinnosť prispievať na výživu svojich dvoch maloletých detí, a to na prvé dieťa sumou 600 € a na druhé dieťa sumou 330 € mesačne.

Návrhom z 23. júla 2010 sa sťažovateľ na okresnom súde domáhal vo vzťahu k druhému (maloletému) dieťaťu zníženia výživného (určeného sumou 330 €) dôvodiac vážnou zmenou pomerov, ktorú videl na jednej strane v znížení svojich príjmov a na druhej strane v okolnosti, podľa jeho názoru nadštandardných majetkových pomerov matky, a tiež v skutočnosti, že matka jeho maloletého dieťaťa sa mohla od mája 2009 podľa jeho názoru zamestnať, keďže dieťa dosiahlo vek troch rokov.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 21 P/14/2010 z 24. júna 2011 návrh sťažovateľa zamietol dôvodiac, že nebola preukázaná zmena pomerov, ktorá by odôvodňovala zníženie výživného pre maloleté dieťa. O odvolaní, ktorým sťažovateľ prvostupňové rozhodnutie napadol, rozhodol krajský súd namietaným rozsudkom sp. zn. 23 CoP 76/2011 z 23. januára 2012, ktorým prvostupňové rozhodnutie ako vecne správne potvrdil.

Sťažovateľ závery napadnutého rozsudku krajského súdu považuje za zjavne neodôvodnené a ako také z ústavného hľadiska za neospravedlňiteľné a neudržateľné, majúce za následok porušenie jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Tento názor sťažovateľ v sťažnosti opiera o túto argumentáciu:

«V odôvodnení rozsudku Okresného súdu Trnava sp. zn. 21P/14/2010 - 238 zo dňa 24.06.2011 (s ktorým sa plne stotožnil Krajský súd v Trnave ako uviedol v odôvodnení Napádaného rozhodnutia) je uvedené, že „otec sa pri podaní návrh na zníženie výživného nezameral na to, aby preukázal, že nastali také zmeny pomerov na strane účastníkov - teda oprávneného dieťaťa a rodičov, resp. povinného rodiča. ... keďže otec neuvádza, aké zmeny nastali na strane účastníkov, možno jeho návrh na zníženie chápať skôr ako snahu

o revidovanie ostatného rozhodnutia o výške výživného. ... po podaní návrhu nebolo preukázané, že by na strane účastníkov konania došlo k podstatnej zmene pomerov. ... vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu a citovaných zákonných ustanovení Zákona o rodine, dospel súd k záveru, že nebola preukázaná zmena pomerov, ktorá by mala za následok zníženie výživného na maloletého S.“

Poukázanie na okolnosti za akých súd došiel k rozhodnutiu Okresného súdu Trnava sp. zn. 36P/16/2007 - 123 zo dňa 24.09.2008, ktorým bola určená povinnosť L. K. bolo pri plnom vedomí o právoplatnosti tohto rozsudku len snahou lepšie ozrejmiť skutočnosti, za akých bolo rozhodnuté. Z toho dôvodu nemôžem súhlasiť s úvahou a chápaním súdu, že išlo o snahu o revidovanie ostatného rozhodnutia o výške výživného.

V odôvodnení rozsudku Okresného súdu Trnava sp. zn. 21P/14/2010 - 238 zo dňa 24.06.2011 okrem iných pochybení absentujú konkrétne dôvodné závery súdu o tom, prečo podľa jeho názoru nedošlo k zmene pomerov na strane otca a prečo je tak potrebné návrh na zníženie výživného zamietnuť. Takto odôvodnený rozsudok (s ktorým sa plne stotožnil Krajský súd v Trnave ako uviedol v odôvodnení Napádaného rozhodnutia) je podľa môjho názoru v rozpore s obsahom súdneho spisu, v rozpore s princípmi spravodlivosti. Uvedeným postupom súd svojvoľne a ničím nepodložené, bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového stavu prijal Napádané rozhodnutie. Z toho dôvodu postup Krajského súdu v Trnave, ktorý sa plne stotožnil s rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 21 P/14/2010 - 238 zo dňa 24.06.2011 je možné označiť za svojvoľu, ktorou sa porušuje ústavné právo na zákonný a spravodlivý proces.»

V závere sťažnosti preto sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 23 Cop 76/2011 z 23. januára 2012, toto rozhodnutie zrušil a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie, priznal mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 3 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným rozhodnutím krajského súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd po preskúmaní obsahu sťažnosti a súvisiacich príloh zistil tieto pre posúdenie sťažnosti relevantné skutočnosti:

Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 27 C/94/2006 z 19. marca 2009 zaviazaný na plnenie vyživovacej povinnosti voči svojim, v tom čase obom maloletým deťom, a to na jedno dieťa v sume 600 € mesačne a na druhé dieťa v sume 330 € mesačne.

Sťažovateľ podal 23. júla 2010 okresnému súdu návrh na zníženie výživného voči jednému z detí (určeného sumou 330 € mesačne) dôvodiac, že výživné v tejto sume určenej rozsudkom okresného súdu z 19. marca 2009 nie je schopný plniť, zastávajúc názor, že pri stanovení výživného okresný súd dôsledne nezohľadnil jeho osobné a majetkové pomery. V návrhu sťažovateľ poukázal na okolnosť, že bol nútený zamestnať sa u nového zamestnávateľa, pretože jeho príjem z vlastnej podnikateľskej činnosti nepostačoval ani na úhradu základných životných potrieb. Sťažovateľ v návrhu upozorňoval aj na podľa jeho vyjadrenia nadštandardnú životnú úroveň bývalej manželky, do ktorej osobnej starostlivosti boli deti po rozvode manželstva zverené. Sťažovateľ ako na dôvod úpravy výživného poukazoval na zmenu pomerov spočívajúcu jednak v znížení jeho príjmov, ako aj v okolnosti, že bývalá manželka vzhľadom na dosiahnutý vek dieťaťa mohla nastúpiť do zamestnania.

Okresný súd návrhu sťažovateľa na zníženie výživného nevyhovел a rozsudkom sp. zn. 21 P/14/2010 z 24. júna 2011 ho zamietol s odôvodnením, že nebola preukázaná zmena pomerov, ktorá by odôvodňovala zníženie výživného pre maloleté dieťa. Sťažovateľ podal proti prvostupňovému rozhodnutiu odvolanie, v ktorom namietal, že v rámci prvostupňového konania preukázal výraznú zmenu pomerov spôsobenú poklesom jeho príjmov, keď v dôsledku nepriaznivého ekonomického stavu jeho obchodnej spoločnosti bol napokon nútený zamestnať sa v inej spoločnosti, v ktorej bol jeho pracovný pomer ukončený z dôvodu zrušenia prevádzky, a že ako nezamestnaný nie je poberateľom podpory v nezamestnanosti z dôvodu, že naďalej vystupuje ako spoločník vo svojej obchodnej spoločnosti, ktorá však nevykonáva podnikateľskú činnosť. Sťažovateľ ďalej poukazoval na to, že je síce vlastníkom ornej pôdy, táto je však v užívaní poľnohospodárskeho družstva, a pokiaľ ide o ostatné pozemky, ktorých bol v minulosti vlastníkom, tieto na základe zmluvy o pôžičke a zmluvy o zriadení záložného práva záložný veriteľ previedol.

Sťažovateľ nesúhlasil so závermi okresného súdu, podľa ktorých má byť ako väčšinový vlastník obchodnej spoločnosti zodpovedný za jej hospodársky výsledok, taktiež k záveru okresného súdu, že ako spoločník obchodnej spoločnosti je vlastníkom obchodného podielu, teda inej majetkovej hodnoty v sume 90 853 €, namietal, že táto okolnosť nebola náležite dôkazne podložená znaleckým posudkom. K otázke svojej životnej úrovne sťažovateľ dodal, že zahraničné dovolenky, ktoré v ostatnom čase absolvoval, mu hradili jeho príbuzný a jeho priateľka. Okresnému súdu takisto sťažovateľ vytkol skutočnosť, že neprihliadol na iný rozsudok okresného súdu (sp. zn. 12 C 112/2010 z 2. februára 2011), ktorým mu bolo znížené výživné voči jeho druhému (už plnoletému) dieťaťu.

Krajský súd odvolaniu sťažovateľa nevyhovел a rozsudkom sp. zn. 23 CoP 76/2011 z 23. januára 2012 prvostupňový rozsudok ako vecne správny potvrdil, poukázal pritom aj na doplnenie dokazovania vykonaného v rámci odvolacieho konania (výsluch účastníkov konania), na obsah súvisiacich spisov a ostatných obstaraných listinných podkladov. Svoje závery krajský súd oprel o toto odôvodnenie:

„Predmetom konania na Okresnom súde v Trnave pod sp. zn. 21P 14/2010 bol návrh otca na zníženie výživného na maloletého S. zo sumy 330,- eur na 75,- eur mesačne s účinnosťou od 01.09.2009.

Predmetom preskúmania odvolacieho súdu bola správnosť rozhodnutia a postupu súdu o zamietnutí návrhu otca na zníženie výživného.

Z výpovede otca maloletého pred odvolacím súdom vyplýva, že nie je v evidencii uchádzačov o zamestnanie, bol bez pracovného pomeru, do evidencie nebol nezaradený z dôvodu, že je naďalej spoločníkom. V súčasnosti pracuje na základe dohody o pracovnej činnosti so spoločnosťou T. s.r.o., činnosť vykonáva od 09.01.2012 na dobu neurčitú. Od mája 2011 do konca roka pracoval pre A., rozdával letáky a pracoval pre spoločnosť, zaoberajúcu sa stravovaním. Všetky doklady sú založené v trestnom spise. Výživné na maloletého S. platí vo výške od 30,- do 40,- eur mesačne. V čase rozvodového konania spoločnosť A. vlastnila P. a hotel P., vedľajšiu budovu a z dôvodu dlhov nehnuteľnosti išli na nedobrovoľnú dražbu, kúpila ich Ing. H. K.

Z výpovede matky pred odvolacím súdom vyplýva, že otec si plní vyživovaciu povinnosť na maloletého v nižšom rozsahu ako má určenú, platí každý mesiac inú čiastku, naposledy zaplatil 32,- eur. Starší syn A. študuje na vysokej škole, teda vyživovacia

povinnosť trvá. K zníženiu výživného na A. došlo bez jej vedomosti. A. súhlasil so znížením výživného.

Z pripojeného spisu Okresného súdu Trnava sp.zn. 27C/94/2006 bolo zistené, že rozsudkom zo dňa 19. marca 2009 č.k. 27C/94/2006-277 bolo manželstvo rodičov rozvedené, maloletý A. a maloletý S. boli zverení do osobnej starostlivosti matky. Navrhovateľovi bola určená vyživovacia povinnosť na A. 600,- eur a na S. 330,- eur mesačne a bol upravený styk otca s maloletými deťmi. Súd pri určení výživného vychádzal zo spisu č.k. 36P/16/2007, v ktorom bolo podrobne vykonané rozsiahle dokazovanie, pričom na strane otca vykresľované nedostatočné majetkové pomery a schopnosti boli vyhodnotené ako účelové. Súd prihliadol na životný štandard, vlastníctvo, vychádzal z toho, že spoločnosť A., spol. s.r.o. vlastní P., nebytovú budovu na to, že navrhovateľ je vlastníkom parc. č. 6573/15, 6573/65 sklad a parc. č. 6573/66 na skutočnosť, že navrhovateľ odpredal parc. č. 6573/46 Š. K. a M. K. Na strane matky súd vychádzal z toho, že je vlastníčkou bytu B., vlastní parc. č. 115/1, 115/7, 115/8 v k.ú. Z. a je vlastníčkou i rozostavaného domu, a vlastní byt na D. Otec mal v čase rozhodovania čistý príjem 632,38 eur ako riaditeľ spoločnosti A., spol. s.r.o., v ktorej bol konateľom a spoločníkom, ďalej mal príjem z prenájmu pozemkov 820,85 eur a matka bola na materskej dovolenke, poberala rodičovský príspevok 151,36 eur a rodinné prídavky 42,49 eur. Maloletý A. študoval druhý ročník gymnázia a maloletý S. mal 3 roky. Viedlo sa aj odvolacie konanie z dôvodu odvolania otca proti tomuto rozsudku, pričom odvolací súd odvolanie otca odmietol, uznesením Krajského súdu v Trnave č.k. 24Co/333/2009-319 zo dňa 26.01.2010 z dôvodu oneskoreného odvolania, uzneseniu predchádzalo ešte vydanie uznesenia Krajského súdu v Trnave č.k. 24Co/334/2009-315 zo dňa 12.01.2010, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu navrhovateľa na odpustenie zmeškania lehoty.

Z pripojeného spisu Okresného súdu Trnava sp.zn. 12C/1 12/2010 vyplýva, že vo veci bolo rozhodnuté rozsudkom dňa 02. februára 2001 sp.zn. 12C/112/2010-85, ktorým súd zmenil rozsudok Okresného súdu Trnava zo dňa 19.03.2009 č.k. 27C/94/2006-277 v časti týkajúcej sa výživného pre odporcu A. K. tak, že s účinnosťou od 23.07.2010 sa znižuje výživné zo sumy 600,- eur mesačne na sumu 90,- eur mesačne a v zostávajúcej časti bol návrh zamietnutý a bolo vyslovené, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 29.03.2011. Rozhodnutie o znížení

výživného bolo odôvodnené preukázanou zmenou pomerov, pretože klesol príjem otca zo sumy 1.462,23 eur na 372,44 eur mesačne.

Z oznámenia Daňového úradu Trnava vyplýva, že spoločnosť A., spol. s.r.o. nepredložila daňové priznanie k dani z príjmov právnickej osoby za rok 2010.

Z daňového priznania spoločnosti P., s.r.o., ktorého konateľkou a spoločníkom je matka maloletého, za rok 2010 vyplýva strata 415,85 eur.

Podľa ust. § 219 ods. 2 O.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvého stupňa zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozhodnutia, pre svoje skutkové zistenia vzal do úvahy skutočnosti, ktoré vyplynuli z vykonaných dôkazov, prednesov účastníkov, listinných dôkazov a že žiadne skutočnosti, ktoré by boli v tomto konaní vykonávanými dôkazmi preukázané alebo vyšli za konania najavo neopomenul, v hodnotení dôkazov nie je logický rozpor a vec i správne právne posúdil, svoje rozhodnutie náležité, podrobne odôvodnil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s napadnutým rozhodnutím súdu prvého stupňa i s jeho odôvodnením a v podrobnostiach na neho ukazuje.

V správnosti záverov súdu prvého stupňa odvolací súd dodáva nasledovné: Výživným sa rozumie uspokojovanie všetkých potrieb osoby, ktorej má byť poskytované. Výživou dieťaťa je mienené zabezpečenie všetkých životných potrieb pre jeho všestranný rozvoj po stránke fyzickej a duševnej. Výživné pre deti slúži nielen k uspokojovaniu ich výživy v užšom zmysle, k uspokojovaniu všetkých odôvodnených hmotných potrieb (šatstvo, obuv, bývanie a strava), ale aj ďalších potrieb dôležitých k úspešnej výchove dieťaťa (vzdelávanie, príprava na budúce povolanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby). Ich miera je rôzna podľa okolností konkrétneho prípadu, predovšetkým je odstupňovaná podľa veku dieťaťa, podľa fyzickej a duševnej vyspelosti, jeho zdravotného stavu, schopností, náklonnostiach, spôsobu prípravy na budúce povolanie a celkové uplatnenie v spoločenskom živote. Odôvodnené potreby maloletého dieťaťa sú závislé súčasne od schopností a možností rodičov. Ak sú tieto schopnosti a možnosti rodičov veľmi široké, sú

odôvodnenými tiež ďalšie potreby maloletého dieťaťa, ktoré nie sú celkom bežné, ale sú prospešné všestrannému vývoju dieťaťa. Uvedené chápanie v súlade so zásadou úmernosti životnej miery dieťaťa k životnej miere rodičov. U povinnej osoby rozhodujú reálne schopnosti a možnosti poskytovať výživné. Potenciálne zárobkové možnosti rodičov nie sú dané len ich subjektívnymi okolnosťami - stránkou fyzickou a psychickou, pôjde najmä o vlohy, náklonnosti, vedomosti, skúsenosti a celkový zdravotný stav, ale aj o niektoré okolnosti objektívneho rázu, ako je výber pracovných príležitostí v určenom mieste. Zodpovednému zhodnoteniu schopností a možností rodičov je potrebné zistiť okruh osôb, ku ktorým majú rodičia vyživovaciu povinnosť podľa Zákona o rodine.

Z ust. 78 ods. 1 Zákona o rodine ustanovenia vyplýva zásada, že úprava výživného sa deje vždy podľa stavu, ktorý tu je v dobe, kedy je rozhodnutie vydané. Môže dôjsť k zmene potrieb oprávneného, najmä v súvislosti s pribúdajúcim vekom (fyzickým vyspíevaním, počínajúc so školskou dochádzkou, ďalšími formami prípravy na budúce povolanie), ale môže nastať aj zmena v možnostiach povinného plniť vyživovaciu povinnosť v dovedajšom rozsahu, napríklad v dôsledku vzrastu, alebo poklesu jeho príjmu, po prípade v dôsledku zúženia alebo rozšírenia okruhu osôb, ku ktorým má rodič vyživovaciu povinnosť. Musí ísť o zmenu závažnejšieho charakteru, nielen o zmenu prechodnú a zmena sa musí týkať navyše skutočností, na ktorých je založené predchádzajúce rozhodnutie o rozsahu vyživovacej povinnosti k maloletému dieťaťu. Súdne rozhodnutie je možné zmeniť od zmeny pomerov aj za dobu minulú. Inak pre rozhodnutie o výživnom v dôsledku niektorej zmeny platia tie zásady, ktoré sú rozhodujúce pre určenie výživného. Zníženie výživného by mohla opodstatňovať zmena na strane otca nielen závažného charakteru, ale majúca navyše rast trvalosti, o ktorý prípad nejde v danej veci.

Vychádzajúc z uvedeného je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného, avšak len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia rozsudku. Nestačí len úvaha súdu o tom, že doterajšie výživné neprimerané. Pokiaľ by súd nemal za preukázanú zmenu pomerov a rozhodol by o zmene výšky vyživovacej povinnosti, šlo by vlastne o neprípustné preskúmavanie a reparáciu právoplatného súdneho rozhodnutia. Pri rozhodovaní o zmene výživného treba porovnať okolnosti, dôležité pre určovanie výživného tak v čase skoršieho, ako aj nového

rozhodovania, a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania. Zmena pomerov môže byť odôvodňovaná buď subjektívne okolnosťami na strane povinného, respektíve okolnosťami na strane oprávneného, alebo objektívne vývojom životných nákladov. Na strane povinného môže byť takouto zmenou strata zamestnania, dlhodobá práceneschopnosť, vznik novej vyživovacej povinnosti, zhoršenie majetkových pomerov a pod. Na strane oprávneného sú takými okolnosťami napr. nadobudnutie čiastočného alebo úplnej neschopnosti živiť sa sám, zmena potrieb, zmena majetkových pomerov a pod. Až v prípade, ak má súd preukázané, že sa pomery účastníkov zmenili, môže rozhodnúť o zmene výšky vyživovacej povinnosti. Pri posudzovaní potenciality príjmov povinného musí súd postupovať veľmi prísne a zhodnotiť všetky relevantné okolnosti, ktoré sa v konaní preukážu. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku alebo majetkového prospechu. Súd môže na zníženie príjmu alebo majetku povinného prihliadnúť len vtedy, ak má skutočne za preukázané, že k nej došlo v dôsledku objektívnej a nezvratiteľnej okolnosti a nie zo špekulatívnych dôvodov.

V predmetnom konaní otec návrh, na zníženie výživného na maloleté dieťa odôvodňoval zmenou príjmu, pretože sa zamestnal v spoločnosti S., s.r.o., nakoľko jeho príjem spoločnosti A. bol nízky, poukazoval na zmenu majetkových pomerov, na to, že už nemá príjem z prenájmu pozemkov, na realizáciu záložného práva vo vzťahu ku vlastníctvu nehnuteľností, na prevod pozemkov na rodičov. Teda tieto zmeny vlastníctva spôsobili to, že otec vlastní už len ornú pôdu v katastrálnom území Š., je spoločníkom spoločnosti A., vo vzťahu ku ktorej ukončil pracovný pomer. Argumentoval aj znížením výživného na staršieho syna A. súdnym rozhodnutím na 90,- eur mesačne. Povinnosťou otca bolo tieto ním tvrdené skutočnosti v konaní preukázať, nakoľko pri pôvodnom určení výšky výživného v rozvodovom konaní sa vychádzalo z jeho nadštandardných pomerov, jednak príjmu spoločníka a konateľa v spoločnosti A., ako aj príjmu z vlastníctva pozemkov. Spoločnosť A. nevlastní P. ani hotel P., podľa tvrdenia otca došlo k predaju tohto majetku na nedobrovoľnej dražbe, nadobudol tieto nehnuteľnosti rodinný príslušník otca. Otec tvrdil, že spoločnosť mala dlhy, ktoré tvrdenia nepreukázal. Súd nemal preukázané, že by nastali, objektívne, nezvratiteľné okolnosti prevodu (nehnuteľností v jeho vlastníctve ako aj

vo vlastníctve A. ktorej bol väčšinovým spoločníkom) majetku otca. Neobstoja, argumenty otca o znížení príjmu a vzdania sa majetku nezohľadniac dôvody prečo k tomu došlo.

Odvolací súd prihliadol aj na existenciu ďalšej vyživovacia povinnosť rodičov, na staršieho syna A. K., ktorá síce bola znížená rozsudkom súdu na 90,- eur mesačne, avšak v danom prípade okolnosť zmeny pomerov preukázaná nebola. Správne súd prvého stupňa prihliadol na životnú úroveň otca maloletého s poukazom na uvedený záver aj argumenty uvedené v odvolaní sú irelevantné a nemôžu viesť k záveru, aby odvolací súd z týchto dôvodov akceptoval otcom tvrdenú zmenu pomerov a znížil výživné na navrhovanú sumu.“

Ústavný súd posúdil rozhodnutie krajského súdu, aby zistil, či účinky výkonu právomoci krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 CoP 76/2011 sú zlučiteľné s limitmi sťažovateľom označených článkov ústavy a dohovoru, porušenie ktorých namieta.

V úvode ústavný súd zdôrazňuje, že nie je ďalšou opravnou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti pôsiacim mimo tejto sústavy. Z tohto postavenia mu preto v okolnostiach veci sťažovateľa ani neprislúchalo posudzovať, či návrhu sťažovateľa na zníženie výšky vyživovacej povinnosti malo alebo nemalo byť vyhovené. Ústavný súd však musel zaujať stanovisko k tomu, či rozhodnutie o ňom spĺňalo požiadavku ústavnosti spočívajúcu predovšetkým v ústavne konformnom výklade dotknutej právnej úpravy a tiež požiadavku náležitého odôvodnenia prijatých záverov (podobne aj II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 231/04).

Krajský súd v úvode odôvodnenia svojho rozhodnutia špecifikoval proces dokazovania, na základe ktorého došlo k ustáleniu skutkového stavu ako východiska pre konečné skutkové a právne závery konajúcich súdov.

V nadväznosti na to poukázal krajský súd na vecnú správnosť záverov prvostupňového rozhodnutia, s ktorého odôvodnením sa v plnom rozsahu stotožnil a na ktoré v súlade s ustanovením § 219 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) odkázal. Napriek aplikácii tohto ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku neopomenul krajský súd ústavné limity, ktoré

musí dodržiavať pri odôvodňovaní svojich rozhodnutí každý súd vrátane odvolacieho súdu. Preto na zdôraznenie správnosti prvostupňového rozhodnutia doplnil podrobnú argumentáciu reflektujúcu na základné argumentačné východiská odvolania sťažovateľa.

Krajský súd podrobne interpretoval relevantnú právnu úpravu zakotvujúcu základné východiskové mantinely pre určenie rozsahu vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu, a síce určujúce kritérium vzájomného pomeru schopností a možností rodiča na jednej strane a odôvodnených potrieb dieťaťa na druhej strane. Osobitne krajský súd interpretoval v kontexte návrhu sťažovateľa ustanovenie § 78 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov zakotvujúce výnimku zo zásady nezmeniteľnosti súdnych rozhodnutí, teda možnosť prelomenia prekážky *res iudicata* (pri rozhodnutí o výživnom) v prípade splnenia podmienky zmeny pomerov účastníkov relevantnej intenzity a tomu zodpovedajúcu potrebu porovnania tvrdených a preukázaných nových pomerov s pôvodnými pomermi zistenými pri ostatnom rozhodnutí o výške vyživovacej povinnosti. Osobitne pre špecifickú situáciu zmeny pomerov na strane povinného rodiča danú zhoršením jeho príjmových a majetkových pomerov krajský súd zdôraznil a ozrejmil akceptovateľnosť zmeny takéhoto charakteru len v prípade objektívnych a nezvratiteľných okolností, a vylúčil pritom akceptovateľnosť zmeny pomerov dosiahnutej špekulatívnymi spôsobmi.

Krajský súd zohľadniac všetky skutkové okolnosti zistené v procese dokazovania vrátane tých, ktoré prezentoval samotný sťažovateľ, konštatoval, že relevantná zmena pomerov odôvodňujúca zníženie určenej vyživovacej povinnosti preukázaná nebola. Krajský súd osobitne poukázal na tvrdenia sťažovateľa, ktorými tento prezentoval zhoršenie svojich príjmových a majetkových pomerov, a tieto kvalifikoval ako špekulatívne prevody majetku sťažovateľa, ktoré nebolo možné považovať za objektívne a nezvratiteľné, a teda akceptovateľné okolnosti pre zmenu určeného výživného.

Ak preskúmanie namietaného postupu, resp. rozhodnutia všeobecného súdu v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti

na ďalšie konanie, ústavný súd považuje takúto sťažnosť za zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, II. ÚS 104/04).

Ústavný súd konštatuje, že záver krajského súdu o nedôvodnosti odvolania sťažovateľa má dostatočnú oporu v odôvodnení jeho rozhodnutia, pretože krajský súd náležite interpretoval právnu úpravu, ktorú aplikoval na skutkový stav posudzovanej veci, a súčasne odôvodnenie rozhodnutia obsahovalo náležitú špecifikáciu postupu, ktorým najvyšší súd dospel k záveru o nepreukázaní zmeny pomerov opodstatňujúcich zníženie sumy výživného.

Na základe uvedeného ústavný súd posúdil rozhodnutie krajského súdu ako konformné s obsahom garancií označených článkov ústavy a dohovoru a sťažnosť kvalifikoval ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd vzhľadom na uvedené skutočnosti odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2013